

## ІЗ КНИГИ "КВІТИ ЗЛА"

### Лет

Понад плеса пругкі піднебесних рівнин,  
Понад гори, ліси, понад хмари і води,  
Де ні сяєво зір крізь ефір не доходить,  
Де кінчається сонячних променів плин,

О, мій дух невгамовний, ти линеш, пливеш,  
Наче вправний плавець, що розрізує хвилі,  
Борозниш неосяжність, і серце безсиле  
Осягти насолоду — жага ця без меж,

Ти летиш у світи, де від ніжних гидот  
І очистишся в радісне — світлім повітрі,  
І нап'єшся вогню, що в божественнім вітрі,  
Наче дума струмує з незримих висот.

Ти полишив нудьгу і безмежну журбу,  
Що у келих життя наливає утому,  
Ти довірився радо крилові міцному  
І впливаєш в тіла теплих зоряних бур.

В кого думи, як зграї веселих птахів,  
Пориваються в небо у вільному леті,  
Хто пливе над життям, той по звичній прикметі  
Мову квітів збагне, вчує дерева спів.

### Волосся

О руно золоте! Гривасте коливання,  
І кучерів тремких пахуче стоголосся!  
Щоб заселили мій альков у мить смеркання  
П'янливі спомини, що сплять у цім волоссі,  
Я підійму їх, мов хустину, в час прощання.

І млосна Азія, і Африка гаряча,  
І весь далекий світ, відсутній і незримий,  
Живе в глибинах цих, у ароматних хащах.  
Немов надбожий дух, що музикою рине,  
Пливе в цих запахах душа моя незряча.

І я пливу в той край, де дерево й людина,  
Ще повні соку й сил, у дикій спеці мліють:  
Я, коси дужі, ваш, я ваш і з вами лину!  
Перлинне море це на хвилях мрій леліє  
Вітрила і вогні — зкришталені хвилини.

То порт — у нім душа моя жагу вгамує,  
У хвилях кольорів, і звуків, і парфумів;  
Муаром, золотом там кораблі струмують  
Назустріч славі, що в химернім тлумі  
Із неба чистого спекотою вирує.

І голова моя, сп'яніла од кохання,  
Ув океан оцей бездумно поринає  
Душа — тремтливий дух у млосному вмиранні  
І лінощі давно минулі відшукає,

Блакитні кучері, мов балдахін темнавий,  
Ви неба голубінь мені навік вернули.  
Ці пасма, що боги створили вमितь забави,  
П'янять мене — вітри з них зачерпнули  
Єлей оливи й запах мускусу лукавий,

Надовго! Назавжди! Рука моя в цю гриву  
Рубіни сіятиме, перли і сапфіри,  
То ж будь моїм бажанням незрадлива!  
Бо ти — оазис мій, моя одвічна віра!  
Святе моє вино, вино жаги п'янливе!

Змія танцює  
А тілом ти така зваблива,  
Коханко щира! —  
Немов тканина мерехтлива,  
Заблисне шкіра!

Твоє волосся — хвильне море,  
П'янке, невпинне,  
І заплелися в хвилі зорі,  
І білі, й сині.

Мов корабель, що спав під небом,  
Крізь вітру клекіт  
Моя душа летить до тебе  
У край далекий.

Ні біль, ні радість ще не спали  
В очах шовкових,  
Ті очі — скарб! У них змішались  
І тиша, й слово.

Ритмічна хвиля гралась, билась,  
Текла ефірно!  
Ти, мов змія, гойдула тілом,  
Жезлу покірна.

Ось ти спинилась, ти заснула —  
Дитя!.. дитятко!..  
Ось ти голівкою хитнула,  
Немов зміятко.

Ти раптом тілом стрепенулась,  
Ти — дивний човен!

В той човен ласки зачерпнулось,  
Він тиші повен.

Зростала тиша... Ніжний дотик —  
Хтось кригу вилляв!  
І до зубів пливла із рота  
Медова хвиля.

Тече!.. Я п'ю вино Богеме Гірке, прозоре,  
І щоб померла в серці темінь, Посію зорі!

Дон Жуан у пеклі  
Лиш дон Жуан дійшов до чорних вод Харона  
І лепту за провіз дав злому жебраку,  
Той, наче Антісфен похмурий, водне лоно  
Розрізав веслами, гладінь од сліз гірку.

З обвислими грудьми, в прозорих покривалах  
Сміялися жінки, аж трясся небозвід,  
Ревли, мов жертви ті, що вже згоріти мали  
І був той дикий рев холодний, наче лід.

І Сганарель радів — мав на борги надію.  
І мовчки дон Луїс лиш палець простягнув —  
Він тикав мертвякам усім на лиходія,  
Зухвальця, що зганьбив старечу сивину.

Скорботилась худа, цнотлива ще Єльвіра,  
І марила, щоб цей підступний чоловік  
Подарував хоча би усмішку нещиру,  
Які світили їй у той весняний вік.

А збройний командор серед страшного виру  
Стояв біля керма, як вправний капітан...

Герой не бачив їх,— опершись на рапіру,  
Щось думав про своє наш гордий дон Жуан.

Зречення святого Петра  
А з хором цих проклять що Бог робити буде? —  
Анафеми течуть рікою в Божий стан!  
Він м'яса та вина обжершись, як тиран,  
Сном праведника спить під музику огуди,

Страшні ридання жертв, засуджених до страти,  
Для ніжних Божих вух — симфонія п'янка.  
Купається в крові їх Величі рука —  
Жаги господніх рук і кров'ю не здолати!

— Ісусе, пригадай — благав ти на колінах  
По щирості своїй в Маслиновім Гаю  
Того, хто розважавсь у тихому раю,  
Як цвяхи забивав злий кат у тіло сина.

Коли ти відчував гидкі плювки паскудства,  
І варти, й натовпу, і не підняв руки;  
Коли безжалісно ввіткнулися голки  
В той череп, у яким жило велике Людство;

Коли страшний тягар напівживого тіла  
Рвав м'язи рук твоїх, прибитих до хреста;  
Коли свій піт і кров у спразі ти ковтав;  
Коли мішенню був для звірів розлютілих,

Чи ти згадав ті дні, і радісні, і світлі,  
Коли, щоб сповнити пророцтво Божих слів,  
Ти на покірливій ослиці із полів  
Приїхав повідать про небеса розквітлі,

І в серці сповнений відваги та надії,  
Із храму батоюм прогнав ти гендлярів?  
Чи сумнів злий твого сумління не роз'їв,  
Перш ніж ввійшов у плоть спис гострий лиходія?

— Я чесно відійду у світі цім жахливім,  
Де дія — мрії тінь, хто й як би не почав,  
Мерзенний, сам помру од власного меча!  
Петро відрікся від Христа... і справедливо!

Авель та Каїн  
І  
Авеля плем'я бог не забуде —  
Мирно їдять вони, п'ють і сплять.

Каїна племені з вічного бруду  
Виповзти важко — там і здихать.

Авеля плем'я. Жертву щоденну  
Ангел возносить Богу до рук!

Каїна плем'я, діти нужденні,  
Скоро кінець ваших лих і мук.

Авеля плем'я, ваші посіви,  
Ваша скотина — буйні, гладкі.

Каїна плем'я, псюги паршиві  
Вашим же шлункам навіки близькі.

Авеля племені гріє утроби  
Юшка домашня, ніжна, мов кал;

Каїна плем'я, в ваших трущобах  
З голоду здох би навіть шакал.

Авеля плем'я, в тихій любові  
Множтеся — ваші багатства ростуть!

Каїна плем'я, серце без крові,  
Присуд господній ти не забудь!

Авеля плем'я, їжте, мов трутні,  
Множтеся, мов блощиці лісні!

Каїна плем'я, ваше майбутнє —  
Кров'ю запльовані чорні дні.

## II

Авеля плем'я, падло із жиру,  
Здохнеш — землю угноїш хоч раз!

Каїна плем'я, вам не до миру —  
Ваша робота жде ще на вас.

Авеля плем'я, кайся, молися —  
Скоро загине неправди тінь!

Каїна плем'я, в рай заберися,  
І злого Бога на землю скинь!

## Примара

### I

Темрява  
У склепі невимовної печалі,

Куди зла Доля вислала мене,  
Де радісне проміння не сяйне,  
Де вічна Ніч трима скрижалі,

Художник, Богом проклятий своїм,  
Творю в пітьмі й творінь моїх не видко;  
Тут куховарю цвинтарні наїдки,  
Тут, скип'ятивши, власне серце їм.

Та враз просвітить, заіскриться, зблисне  
Розкішний промінь — марево краси.  
Коли ж у нім щось східне й беззахисне

Сягне своїх непереборних сил,  
Я пізнаю — ввіходить величава  
Вона! Вся — з ночі, та яка яскрава!

## II

Рама

Як пишна рама дивно увінчала  
Майстерним пензлем зроблену картину,  
В якій природа в осяйну хвилину  
Незвичне і прекрасне поєднала,

Так меблі, одяг, мідь, разки корала  
Несли її чарівності данину;  
Здавалося, красу її єдину  
Уся та дивовижа обрамляла.

Коханою всіма себе в'являла,  
Вчарована ж собою, дозволяла  
Принадливість розпещеного тіла

Лиш атласній білизні цілувати,  
Та в жоднім русі приховать не вміла  
Зрадливу пустотливість мавпеняти.

### III

Портрет

Хвороба й Смерть за попелом гірким  
Розвіють полум'я, що в нас палало,  
Ці ніжні очі з поглядом палким,  
Вуста, де серце в щасті потопало,

Цілунок всемогутні, як бальзам,  
В нестямності жагучій хміль крилатий,  
Що лишать по собі? — Чужим вікам  
В три олівці малюнок бліднуватий,

Та й він, як я, на самоті вмирає,  
Де сивий Час, байдужий дідуган,  
Крилом жорстоким дні мої стирає:..

Життя й Мистецтва винищивши лан,  
В душі моїй не вб'є рука лукава  
Тієї, хто для мене втіха й слава!